

Szkoła ponadpodstawowa
JĘZYK POLSKI, INFORMATYKA, WOS
Scenariusz zgodny z podstawą programową
(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dn. 2 marca 2018 r.)

Szkoła gimnazjalna i ponadgimnazjalna
JĘZYK POLSKI, WOS, INFORMATYKA
Szkoła podstawowa klasy VII–VIII
Scenariusz zgodny z podstawą programową
(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dn. 27 sierpnia 2012 r.)

Scenariusz z wykorzystaniem nowych mediów
i metod aktywizujących (45 min)

Co jest domeną *Domeny publicznej* ?

Opracowała: Anna Równy

Aktualizacja: Małgorzata Bazan i Maciej Dowgiel

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne - Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe

Licencja ta pozwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz tak długo jak utwory zależne będą również obejmowane tą samą licencją.

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.pl>

Projekt współfinansowany przez

POLSKI INSTYTUT SZTUKI FILMOWEJ

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

© Fundacja Legalna Kultura
ul. Marszałkowska 84/92 lok. 121
00-514 Warszawa
e-mail: edukacja@legalnakultura.pl

Cele lekcji:

Uczeń:

- ✓ świadomie, odpowiedzialnie i selektywnie korzysta z Internetu
- ✓ doskonali umiejętności związane z czytaniem ze zrozumieniem
- ✓ poznaje terminy z zakresu prawa autorskiego
- ✓ nabywa umiejętności potrzebnych do życia w społeczeństwie informacyjnym

Metody:

- ✓ praca z tekstem
- ✓ praca indywidualna
- ✓ praca w grupach
- ✓ „burza mózgów”

Środki dydaktyczne:

- ✓ karty pracy
- ✓ rzutnik multimedialny/ tablica interaktywna
- ✓ dostęp do Internetu

Powiązanie z podstawą programową z 14 lutego 2017 i 2 marca 2018 r.:

Powiązanie z podstawą programową z języka polskiego:

Szkoła podstawowa klasy VII–VIII

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

1) wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego,

IV. Samokształcenie. Uczeń:

- 1) rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji,
- 6) rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy,
- 8) rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.

Szkoła ponadpodstawowa

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

ZAKRES PODSTAWOWY

- 1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych, popularnonaukowych, naukowych,
- 2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację.

IV. Samokształcenie.

ZAKRES PODSTAWOWY

- 1) rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska,
- 2) porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach,
- 3) korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej,
- 6) wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi,
- 9) wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny,
- 11) korzysta z zasobów multimedialnych, np. z: bibliotek, słowników on-line, wydawnictw e-book, autorskich stron internetowych; dokonuje wyboru źródeł internetowych, uwzględniając kryterium poprawności rzeczowej oraz krytycznie ocenia ich zawartość.

Powiązanie z podstawą programową z informatyki:

Szkoła podstawowa klasy VII–VIII

V. Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa. Uczeń:

- 1) opisuje kwestie etyczne związane z wykorzystaniem komputerów i sieci komputerowych, takie jak: bezpieczeństwo, cyfrowa tożsamość, prywatność, własność intelektualna, równy dostęp do informacji i dzielenie się informacją,
- 3) rozróżnia typy licencji na oprogramowanie oraz na zasoby w sieci.

Szkoła ponadpodstawowa

IV. Przestrzeganie prawa i zasad bezpieczeństwa. Uczeń:

- 2) opisuje szkody, jakie mogą spowodować działania pirackie w sieci, w odniesieniu do indywidualnych osób, wybranych instytucji i całego społeczeństwa.

Powiązanie z podstawą programową z wiedzy o społeczeństwie:

Szkoła ponadpodstawowa

POZIOM PODSTAWOWY

IV. Prawo w Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń:

- 1) wyjaśnia, czym różnią się normy prawne od innych typów norm; wymienia podstawowe zasady prawa (prawo nie działa wstecz, domniemanie niewinności, nie ma winy bez prawa, niezajomość prawa szkodzi) i wyjaśnia konsekwencje ich łamania,
- 2) przedstawia źródła prawa w Rzeczypospolitej Polskiej – wykazuje szczególną moc konstytucji; przedstawia procedurę ustawodawczą,
- 3) rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo cywilne, rodzinne, administracyjne i karne; wskazuje, w jakim kodeksie obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej można znaleźć przepisy dotyczące konkretnej sprawy; interpretuje przepisy prawne.

Celem kształcenia ogólnego na III i IV etapie edukacyjnym jest:

3) kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Do najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia w trakcie kształcenia ogólnego na III i IV etapie edukacyjnym należą:

5) umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi.

Ważnym zadaniem szkoły na III i IV etapie edukacyjnym jest przygotowanie uczniów do życia w społeczeństwie informacyjnym. Nauczyciele powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, z zastosowaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych, na zajęciach z różnych przedmiotów.

Ponieważ środki społecznego przekazu odgrywają coraz większą rolę, zarówno w życiu społecznym, jak i indywidualnym, każdy nauczyciel powinien poświęcić dużo uwagi edukacji medialnej, czyli wychowaniu uczniów do właściwego odbioru i wykorzystania mediów.

Powiązanie z podstawą programową z języka polskiego:

Szkoła gimnazjalna

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.

1. Czytanie i słuchanie

Uczeń:

1) odbiera komunikaty pisane, mówione, w tym nadawane za pomocą środków audiowizualnych,

2) wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu,

3) porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie.

Powiązanie z podstawą programową z wiedzy o społeczeństwie:

Szkoła ponadgimnazjalna

POZIOM PODSTAWOWY

2. Prawo i sądy.

Uczeń:

- 1) wyjaśnia, co to jest prawo i czym różnią się normy prawne od norm religijnych, moralnych i obyczajowych,
- 2) wymienia podstawowe zasady prawa (prawo nie działa wstecz, domniemanie niewinności, nie ma winy bez prawa, niezajomość prawa szkodzi) i wyjaśnia konsekwencje ich łamania,
- 3) wymienia źródła prawa; znajduje wskazany akt prawny i interpretuje proste przepisy prawne.

Powiązanie z podstawą programową z informatyki:

Szkoła gimnazjalna

7. Wykorzystywanie komputera i technologii informacyjno-komunikacyjnych do rozwijania zainteresowań; opisywanie innych zastosowań informatyki; ocena zagrożeń i ograniczeń, aspekty społeczne rozwoju i zastosowań informatyki.

Uczeń:

- 2) opisuje korzyści i niebezpieczeństwa wynikające z rozwoju informatyki i powszechnego dostępu do informacji,
- 3) wymienia zagadnienia etyczne i prawne, związane z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych oraz przejawy przestępczości komputerowej.

Szkoła ponadgimnazjalna, poziom podstawowy

1. Bezpieczne posługiwanie się komputerem, jego oprogramowaniem i korzystanie z sieci komputerowej. Uczeń:

- 3) korzysta z podstawowych usług w sieci komputerowej, lokalnej i rozległej, związanych z dostępem do informacji, wymianą informacji i komunikacją, przestrzega przy tym zasad netykiety i norm prawnych, dotyczących bezpiecznego korzystania i ochrony informacji oraz danych w komputerach w sieciach komputerowych.

Przebieg lekcji:

- **FAZA WSTĘPNA**

Lekcję należy przeprowadzić w pracowni internetowej/multimedialnej, gdzie uczniowie będą mieć dostęp do Internetu. Nauczyciel prezentuje uczniom stronę internetową **Legalnej Kultury** (link: legalnakultura.pl) na tablicy interaktywnej/ekranie.

Wyświetla zakładkę Prawo w kulturze/ Elementarz pojęć i zapoznaje uczniów z informacjami na temat DOMENY PUBLICZNEJ (link: goo.gl/2hmhQ1 [dostęp: 07.09.2018 r.]).

Rozdaje także fragmenty Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (załącznik nr 1) Uczniowie mają ok. 10 minut na zapoznanie się z treścią artykułu. Po wyznaczonym czasie nauczyciel rozdaje uczniom **Karty pracy** z testem na temat domeny publicznej. Każdy uczeń indywidualnie rozwiązuje test. Po zakończonej pracy nauczyciel prosi o odczytanie odpowiedzi.

(źródło: pl.wikipedia.org/wiki/Domena_publiczna, goo.gl/8AzTqE [dostęp: 07.09.2018 r.])

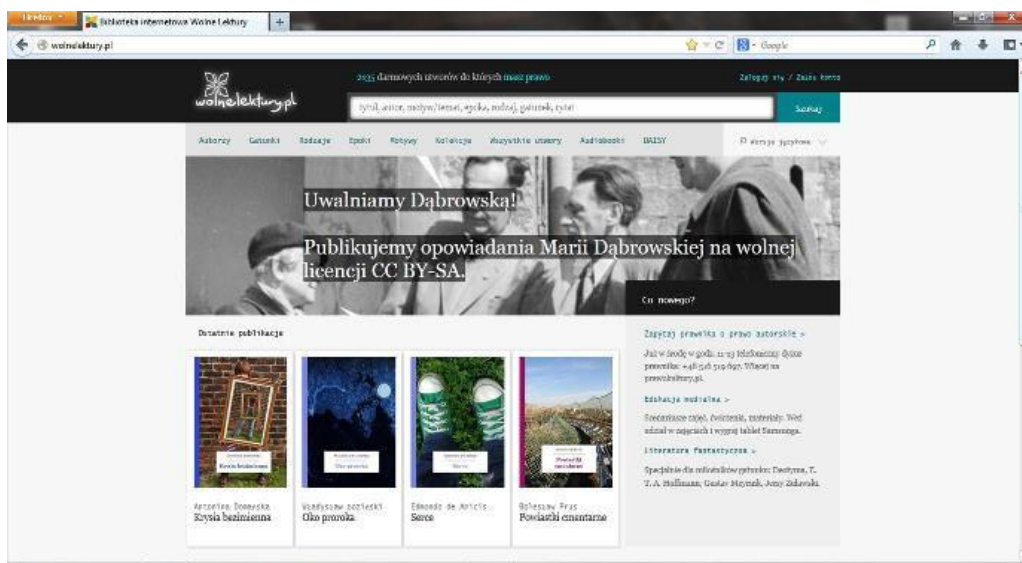
- **FAZA REALIZACYJNA**

Aby utrwalić wiedzę, nauczyciel proponuje quiz Kahoot!: goo.gl/PmMVuB [dostęp: 07.09.2018 r.]

Po zakończonej zabawie nauczyciel dzieli uczniów na 3 grupy i prosi o zajęcie miejsc przy stanowiskach komputerowych. Każda grupa dostaje adres internetowy strony, która zawiera zasoby udostępniane w domenie publicznej.

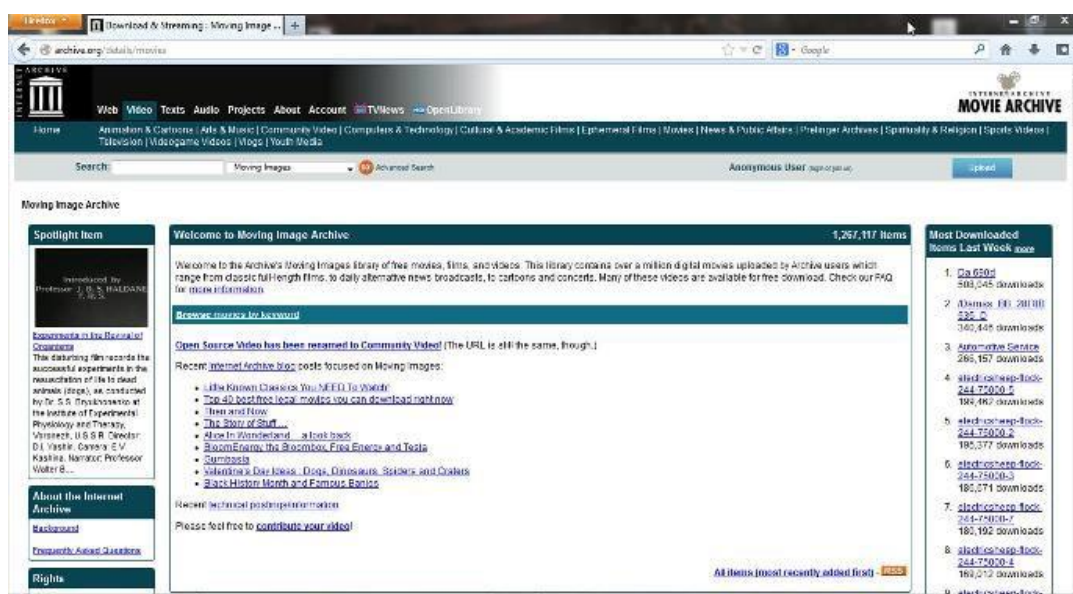
Grupa I – literatura: wolnelektury.pl [dostęp: 07.09.2018 r.]

Grupa II – muzyka: imslp.org [dostęp: 07.09.2018 r.]

Grupa III – film: archive.org/details/moviesandfilms, goo.gl/4WuKPU [dostęp: 07.09.2018 r.]

Zadaniem uczniów jest przejrzeć zasoby danego serwisu (5 minut) i znaleźć 2 przykłady utworów, które mogą wykorzystać do nauki w szkole (na lekcji lub w pracy domowej).

Po 5 minutach każda z grup prezentuje efekty swojej pracy:

- krótką charakterystykę strony internetowej i jej zasobów,
- omówienie dwóch wybranych utworów wraz z krótkim uzasadnieniem.

Każda grupa ma 5 minut na swoją prezentację.

- **FAZA PODSUMOWUJĄCA**

Burza mózgów: Co nam daje domena publiczna? Jakie korzyści mają z niej użytkownicy Internetu? Nauczyciel ustala wnioski z uczniami i zapisuje na tablicy.

Zadanie domowe:

Znajdź w zasobach Internetu inny przykład strony udostępniającej utwory z różnych dziedzin sztuki w domenie publicznej. Przygotuj prezentację multimedialną (5 slajdów), w której przedstawisz opis i wartościowe zasoby wybranej strony.

Proponowana bibliografia:

- Manifest Domeny publicznej powstał w ramach COMMUNII, europejskiej sieci tematycznej poświęconej cyfrowej domenie publicznej, goo.gl/rm5NDW [dostęp: 07.09.2018 r.].
- Przewodnik po Oznaczeniach Domeny Publicznej goo.gl/kSqAYs [dostęp: 07.09.2018 r.].

Załącznik nr 1

USTAWA z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych¹⁾

Rozdział 4 **Czas trwania autorskich praw majątkowych**

Art. 36.

Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, autorskie prawa majątkowe gasną z upływem lat siedemdziesięciu:

- 1) od śmierci twórcy, a do utworów współautorskich – od śmierci współtwórcy, który przeżył pozostałych;
- 2) w odniesieniu do utworu, którego twórca nie jest znany – od daty pierwszego rozpowszechnienia, chyba że pseudonim nie pozostawia wątpliwości co do tożsamości autora lub jeżeli autor ujawnił swoją tożsamość;
- 3) w odniesieniu do utworu, do którego autorskie prawa majątkowe przysługują z mocy ustawy innej osobie niż twórca – od daty rozpowszechnienia utworu, a gdy utwór nie został rozpowszechniony – od daty jego ustalenia;
- 4) w odniesieniu do utworu audiowizualnego – od śmierci najpóźniej zmarłej z wymienionych osób: głównego reżysera, autora scenariusza, autora dialogów, kompozytora muzyki skomponowanej do utworu audiowizualnego.

Art. 39.

Czas trwania autorskich praw majątkowych liczy się w latach pełnych następujących po roku, w którym nastąpiło zdarzenie, od którego zaczyna się bieg terminów określonych w art. 36.

Opracowano na podstawie:

tj. Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz.631, Nr 94, poz. 658,Nr 121, poz. 843, z 2007 r. Nr 99, poz.662, Nr 181, poz.1293, z 2009 r. Nr157, poz. 1241, z 2010r. Nr 152, poz. 1016.

KARTA PRACY:

TEST WIEDZY O DOMENIE PUBLICZNEJ

Wstaw brakujące słowa:

- ?? W Polsce prawa do danego utworu wygasają po 70-ciu latach od śmierci
..... .
- ?? Respektując prawa osobiste, należy podać autora i utworu.
- ?? Jeśli dzieło było tłumaczone z innego języka, to prawa majątkowe do tłumaczenia
wygasają po 70-ciu latach od śmierci
- ?? Utwory współautorskie przechodzą do domeny publicznej po 70-ciu latach od śmierci
ostatniego, który przeżył pozostałych.
- ?? Do domeny publicznej należą utwory, do których wygasły majątkowe
..... albo które nie zostały nimi objęte.